

Rijkswaterstaat
Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Achteruitkijkspiegel

Terugblik op 3 jaar spiegelaanpak

Achteruitkijkspiegel

Terugblik op 3 jaar spiegelaanpak

Inhoud

Voorwoord	4
Inleiding	6
1 Wacht- en overnachtingsplaatsen	10
1.1 Inleiding	11
1.2 Welke resultaten ziet de vaarweggebruiker sinds 2006?	12
2 Vaarwegprofiel	26
2.1 Inleiding	27
2.2 Welke resultaten ziet de vaarweggebruiker sinds 2006?	28
2.3 Het baggerproces	38
3 Informatievoorziening	44
3.1 Inleiding	45
3.2 Welke resultaten ziet de vaarweggebruiker sinds 2006?	46
3.3 Rijkswaterstaat informeert u ook over de meest actuele situatie op de vaarweg	50
4 Veiligheid	56
4.1 Inleiding	57
4.2 Welke resultaten ziet de vaarweggebruiker sinds 2006?	59
5 Passagetijd	72
5.1 Inleiding	73
5.2 Welke resultaten ziet de vaarweggebruiker sinds 2006?	74
5.3 Functies en werking van de sluis	79
6 De afspraken en bakens	84
6.1 De afspraken van 2006	85
6.2 De bakens van 2007	87
7 Spiegelnet	92
Spiegelnet, de digitale aanlegplaats voor schippers	93
Colofon	98

Voorwoord

Beste vaarweggebruiker,

De wereld om ons heen verandert, zo ook op de vaarweg. Rijkswaterstaat verandert eveneens en onze medewerkers veranderen mee. We luisteren naar uw vragen en wensen en zetten al onze kennis en ervaring in om er aan te voldoen. Zo zorgen we er voor dat Rijkswaterstaat het werk aan de vaarweg kan verbeteren. Rijkswaterstaat vindt het belangrijk om met u over oplossingen te praten en kennis te delen. Het is goed om elkaars wensen en belangen te vernemen. Dit noemen we spiegelen.

Spiegelen leert Rijkswaterstaat wat uw wensen zijn. Rijkswaterstaat geeft aan wat wel en niet mogelijk is, dus het is niet zo dat “u vraagt en wij draaien”. Samen komen we zo tot realistische plannen met een betrouwbare doorlooptijd. Deze aanpak heeft tot soms zeer vernieuwende resultaten geleid, zoals het Spiegelnet.

Ik draag het spiegelen dan ook een warm hart toe. Het stemt me tevreden dat ik sinds 2006 de belangstelling heb zien groeien. Vanaf de eerste Spiegeldag in 2006 waar 100 vaarweggebruikers aan deelnamen, tot Spiegelnet met maandelijks zo'n 10.000 bezoekers.

In deze ‘achteruitkijk’-spiegel kijken we terug op drie jaar spiegelen en geeft Rijkswaterstaat een impressie van de resultaten. U zult zien dat het op een aantal punten is gelukt uw wensen mee te nemen in de uitvoering van onze werkzaamheden. In sommige gevallen is zelfs meer gerealiseerd dan vooraf voorzien. Op andere punten zijn nog stappen te zetten.

Uw mening en ideeën blijven ons ook in de toekomst inspireren.

Folkert Post,
Landelijk Scheepvaart Verkeersmanager Rijkswaterstaat

Inleiding

Spiegelen

Rijkswaterstaat wil graag weten hoe beroeps- en recreatievaarders denken over de vaarweg. Daarom houdt Rijkswaterstaat sinds enige jaren enquêtes en bijeenkomsten om de ideeën, wensen en klachten van beroeps- en recreatieschippers en van belangenvertegenwoordigers te verkennen. Deze uitkomsten worden meegenomen in het werk aan de rijksvaarwegen.

Vanaf 2006 organiseert Rijkswaterstaat Spiegeldagen. Onderwerp van gesprek zijn de oplossingen voor knelpunten, voortgang van projecten en eventuele koersbepalingen of aanvullingen. Ook zijn beroeps- en recreatievaart met elkaar in gesprek, waardoor er meer begrip voor en inzicht in elkaars standpunten ontstaat.

Op basis van de informatie uit enquêtes is op de eerste Spiegeldag in 2006 door de vaarweggebruikers vastgesteld dat er vijf belangrijke thema's zijn om aan te werken:

- wacht- en overnachtingsplaatsen
- vaarwegprofiel
- informatievoorziening
- veiligheid op en langs het water
- passagetijd van objecten en trajecten

Deze Achteruitkijkspiegel geeft een impressie van het werk van Rijkswaterstaat in de afgelopen periode. Het is geen volledig overzicht, maar geeft per thema voorbeelden van gerealiseerde projecten en daarmee een beeld van drie jaar spiegelen op de vaarweg.

1 Wacht- en overnachtingsplaatsen

1.1 Inleiding

Rijkswaterstaat werkt aan voldoende en kwalitatief goede wacht- en overnachtingsplaatsen op de rijksvaarwegen.

Op basis van studies, verkenningen en Europese richtlijnen bepaalt Rijkswaterstaat waar wacht- en overnachtingsplaatsen moeten komen. Er wordt gekeken of en hoe de capaciteit en kwaliteit bij bestaande plaatsen kan worden verbeterd. Rijkswaterstaat onderzoekt waar voorzieningen zoals afloopsteigers naar de wal, verlichting, toegangswegen, vuilafgiftepunten en autoafzetplaatsen wenselijk zijn. Daarnaast past Rijkswaterstaat waar nodig de afmeervoorzieningen voor de recreatievaart aan zodat afmeren in bijvoorbeeld een sluis gemakkelijker wordt.

'Ik ben goed te spreken over de remmingwerken bij bruggen en sluisen. Daarnaast zie ik, vooral in het voor- en naseizoen als de wind stevig is, de touwen in de sluisen graag terug'

Maarten Dudok van Heel,
Recreatievaarder IJsselmeer en Waddengebied, sporadisch de Noordzee

1.2

Welke resultaten ziet de vaarweggebruiker sinds 2006?

De vaarweggebruikers hebben aangegeven dat zij graag voldoende en kwalitatief goede wacht- en overnachtingsplaatsen langs de vaarwegen zouden willen zien. Uitbreiding van bestaande voorzieningen was ook een wens. Rijkswaterstaat is hier mee aan de slag gegaan. Hieronder vindt u een overzicht van de wensen van de sector en enkele voorbeelden van gerealiseerde projecten.

‘Soms is het slaan van een extra paal al een verbetering van capaciteit en kwaliteit’

Stand van zaken voor wat betreft de prioriteitenlijst afmeervoorzieningen

Op verzoek van Rijkswaterstaat heeft het Watersportverbond een prioriteitenlijst opgesteld met daarop de plaatsen waar de afmeervoorzieningen als eerste aangepast moeten worden voor recreatievaartuigen.

- Groen** De afmeervoorzieningen zijn verbeterd door Rijkswaterstaat of een andere beheerder, of het knelpunt is niet langer relevant.
- Oranje** Er zijn nog geen aanpassingen gedaan, maar Rijkswaterstaat heeft het knelpunt gemeld bij de beheerder van deze afmeerlocatie.
- Rood** De afmeervoorzieningen worden (voorlopig) niet verbeterd.

Groen

Locatie: Wachtplaatsen bij de Goereese Sluis
Stand van zaken: Aan de buitenzijde van de sluis is de drijvende steiger in maart 2008 gerenoveerd. In 2010 worden de afmeervoorzieningen aan de binnenzijde van de sluis verbeterd.

Locatie: Sluis bij Lemmer in Prinses Margriet-kanaal - er zijn te weinig afmeervoorzieningen
Stand van zaken: Deze sluis is in beheer bij de provincie Friesland. Aan de binnenzijde is de voorhaven opnieuw ingericht. De provincie is ervan op de hoogte dat ook aan de buitenzijde aanpassingen wenselijk zijn en onderzoekt de mogelijkheden.

Locatie: Haringvlietbrug - er zijn geen afmeermogelijkheden
Stand van zaken: Rijkswaterstaat en de Bruine Vloot hebben over de mogelijkheden gesproken. Dit heeft niet geleid tot aanpassingen. Inmiddels is de renovatie van de brug afgerond en zijn de wachttijden verminderd.

Oranje

Locatie: Afmeervoorzieningen sluis Lauwersoog
Stand van zaken: Deze sluis is in beheer bij de provincie Groningen. De havenbeheerder (EHL) heeft plannen in voorbereiding om in de haven aan de buitenzijde van de sluis aanlegvoorzieningen voor de recreatievaart te realiseren.

Locatie: Elburgerbrug - er zijn geen afmeermogelijkheden
Stand van zaken: De provincie Flevoland is beheerder en eigenaar van deze brug en voorzieningen. Rijkswaterstaat heeft de provincie geïnformeerd over deze wens voor aanlegplaatsen en eveneens het ontbreken van marifooncontact. De provincie is bezig om waar mogelijk dit mee te nemen in het meerjarenprogramma. Rijkswaterstaat IJsselmeergebied en Provincie Flevoland overleggen nu meer gezamenlijk met gebruikers om gemeenschappelijke onderwerpen te bespreken.

Rood

Locatie: Spoorbrug Dordrecht - er zijn geen afmeervoorzieningen voor recreatievaart
Stand van zaken: De door de sector voorgestelde oplossing bij de Sophiapolder/Rietbaan is bekeken. Deze locatie is echter op redelijk grote afstand van de brug en de vaartuigen zouden vlak voor de brugopening de vaarweg moeten oversteken. Dit kan tot gevaarlijke situaties leiden. Rijkswaterstaat heeft op dit moment geen alternatieve locatie en staat open voor suggesties.

Locatie: Brug Zijkanaal C over A9 bij Spaarndam - de gerealiseerde wachtplaatsen zijn te kort
Stand van zaken: Rijkswaterstaat onderzoekt de mogelijkheden en de kosten.

Locatie: Nederrijnsluizen - verzoek om bij renovatie van de sluisstuwcomplexen rekening te houden met afmeervoorzieningen voor de recreatievaart
Stand van zaken: De offertes voor renovatie van de sluisstuwcomplexen in de Nederrijn lagen te hoog. Er is daarom geen opdracht gegeven aan een aannemer om tot renovatie over te gaan. Rijkswaterstaat onderzoekt de mogelijkheden om de renovatie, of delen hiervan, uit te laten voeren. Het voornemen is bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met afmeervoorzieningen voor de recreatievaart.

Elburgerbrug: de provincie Flevoland werkt aan een oplossing

Flot en veilig van boord in IJmuiden

Mei 2008

Rijkswaterstaat heeft vier afloopsteigers aangelegd in het Binnenspuikanaal bij het sluiscomplex in IJmuiden. De afloopsteigers verbinden de wacht- en overnachtingsplaatsen voor de beroepsvaart met de wal.

De vier afloopsteigers liggen bij de wacht- en overnachtingsplaatsen aan beide kanten van het Binnenspuikanaal.

Inmiddels heeft Rijkswaterstaat bij de afloopsteigers ook voor goede verlichting gezorgd.

'De steiger in Renkum draagt bij aan een veilige scheiding tussen beroeps- en recreatievaart'

Nieuwe passantensteiger Renkum

Juni 2008

Sluisstuwcomplex Driel in de Nederland is sinds 13 juni 2008 een nieuwe passantensteiger rijker. De steiger is bedoeld voor watersporters en draagt bij aan een veilige scheiding tussen beroeps- en recreatievaart.

De passantensteiger ligt aan de noordkant van het sluis-/stuwcomplex Driel, in de gemeente Renkum. De steiger is een veilige uitwijkplaats voor de recreatievaart op dit deel van de Nederland tussen Arnhem en Wageningen. Recreatievaarders mogen er 48 uur aaneengesloten gratis liggen. Hoewel de gemeente Renkum beheerder is van de passantensteiger, heeft Rijkswaterstaat nauw samengewerkt door het terrein beschikbaar te stellen en te zorgen voor de benodigde vergunning. Daarnaast heeft Rijkswaterstaat de verkeersborden langs het water geplaatst die naar de steiger verwijzen.

Nieuwe afloopvoorzieningen uitwijk- en overnachtingshaven bij IJzendoorn

December 2008

Rijkswaterstaat heeft de uitwijk- en overnachtingsplaatsen in de haven van IJzendoorn aan de Waal verbeterd. De capaciteit is verhoogd en er zijn afmeerplaatsen gemaakt voor grotere schepen tot 135 meter. In totaal is er plaats voor veertig schepen, die er maximaal 72 uur aaneengesloten mogen liggen. Daarnaast zijn afloopvoorzieningen gerealiseerd.

Tegenwoordig zijn scheepslengten van 110 en 135 meter gangbaar, maar die toegenomen scheepsmaten zijn niet de enige aanleiding om de uitwijk- en overnachtingsplaatsen te verbeteren. Het wordt ook steeds drukker op de Waal en de binnenvaart moet zich houden aan vaartijden en verplichte rusttijden. Daarom is een haven met voldoende capaciteit, zoals IJzendoorn, hard nodig.

Nieuwe autoafzetplaats bij het Noordzeesluizencomplex in IJmuiden

Januari 2009

Rijkswaterstaat heeft samen met Koninklijke Schuttevaer in 2009 een nieuw aangelegde autoafzetplaats voor de binnenvaart geopend. Deze voorziening ligt aan de noordzijde van het Middenbinnentoeleidingskanaal van de Middensluis, onderdeel van het Noordzeesluizencomplex in IJmuiden.

Rijkswaterstaat komt hiermee tegemoet aan de wens van Koninklijke Schuttevaer en de binnenschippers op het Noordzee-

kanaal, om ter hoogte van het sluisencomplex op een veilige manier de auto aan wal te kunnen zetten.

In de binnenvaart is grote behoefte aan plaatsen waar de auto van en aan boord kan, waar personeel kan wisselen en waar inkopen kunnen worden gedaan. Gorinchem is door de centrale ligging een geschikte locatie. Binnenschepen mogen maximaal anderhalf uur aangemeerd liggen aan de autoafzetplaats.

Auto- en dienstensteiger op de Boven-Merwede in Gorinchem

Maart 2009

Voor de beroepsvaart is op de Boven-Merwede, bij het Eind in Gorinchem, een autoafzetplaats gebouwd. Binnenschippers kunnen op deze plek hun auto op de wal zetten. Ook hulpdiensten kunnen de steiger gebruiken. De steiger is niet bedoeld voor de recreatievaart.

Omdat de steiger ook een opstapplaats is voor hulpdiensten hebben deze altijd voorrang. De auto- en dienstensteiger in Gorinchem is tot stand gekomen na nauw overleg tussen Rijkswaterstaat, de gemeente Gorinchem en schippersvereniging Koninklijke Schuttevaer.

Vervanging van de afmeervoorzieningen in de Spooldersluis

April 2009

Rijkswaterstaat verving in 2009 de afmeervoorzieningen aan beide zijden van de Spooldersluis. Deze sluis verbindt de IJssel met het Zwolle-IJsselkanaal. De steigers voldeden niet meer aan de (veiligheids-)eisen. Bovendien moet op basis van huidige regelgeving beroeps- en recreatievaart zoveel mogelijk worden gescheiden.

De aannemer voerde de werkzaamheden in twee fasen uit; eerst aan de kanaalzijde van de sluis, daarna aan de IJsselzijde. De Spooldersluis is tijdens deze periode extra bediend, omdat er door de werkzaamheden soms te weinig en soms geen ligplaatsen waren voor de scheepvaart. Hierdoor was het oponthoud voor de scheepvaart minimaal.

Situatie voor

Situatie na

Van workshop naar uitvoering

Tijdens een workshop op de Spiegeldag in 2006 hebben vaarweggebruikers aangegeven op welke punten de renovatieplannen voor de ligplaatsen langs het Amsterdam-Rijnkanaal moesten worden aangepast. Rijkswaterstaat heeft een aantal van de opmerkingen overgenomen.

Ten opzichte van de oorspronkelijke plannen voor de renovatie van de ligplaatsen in Diemen en het zuidelijk deel van Utrecht zijn de volgende zaken aangepast:

- de afstand tussen de bolders onderling is verkleind
- de afstand van de bolders tot de waterkant is verkleind

- er is een verticale geleiding onder de laatste gording geplaatst
- de locatie van drenkelingentrappen is waar nodig verbeterd
- er zijn postcodeborden geplaatst

Deze punten worden uiteraard ook doorgevoerd bij de andere ligplaatsen langs het Amsterdam-Rijnkanaal.

‘Aanpassingen die voortkwamen uit de workshop worden langs het gehele Amsterdam-Rijnkanaal doorgevoerd’

